

**Collegium Mazovia
Innowacyjna Szkoła Wyższa
w Siedlcach**

**SAMORZĄD
TERYTORYALNY**
(Podręcznik dla studentów studiów
administracyjnych pierwszego stopnia)

**Andrzej Jackiewicz
Artur Olechno
Krzysztof Prokop**

SIEDLCE 2010

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	5
ROZDZIAŁ I. ISTOTA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	6
1. Definicja i rodzaje samorządu.....	6
2. Prawne podstawy działania samorządu terytorialnego.....	7
3. Zasada decentralizacji władzy publicznej i samorządu terytorialnego.....	10
4. Zasada subsydiarności.....	11
5. Terytorialny podział państwa	14
6. Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego	17
7. Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego.....	19
8. Zadania samorządu terytorialnego	24
ROZDZIAŁ II. REFERENDUM LOKALNE	31
1. Referendum lokalne jako instytucja demokracji bezpośredniej	31
2. Pojęcie i przedmiot referendum lokalnego	32
3. Aspekty proceduralne referendum lokalnego.....	33
4. Skutki referendum lokalnego	38
ROZDZIAŁ III. WYBORY SAMORZĄDOWE. STATUS PRAWNY RADNEGO	40
1. Wybory samorządowe	40
2. Status prawny radnego	48
ROZDZIAŁ IV. ORGANY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	55
1. Uwagi ogólne	55
2. Organy gminy.....	57
3. Organy powiatu.....	64
4. Organy województwa.....	70
ROZDZIAŁ V. AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO	78
1. Konstytucyjna regulacja systemu źródeł prawa a prawo miejscowe.....	78
2. Upoważnienie ustawowe.....	79
3. Rodzaje aktów prawa miejscowego	80
4. Ogłaszanie aktów prawa miejscowego.....	82
ROZDZIAŁ VI. SYSTEM BUDŻETOWY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	85
1. Pojęcie, charakter prawny i funkcje budżetu.....	85
2. Źródła prawa budżetowego jednostek samorządu terytorialnego.....	87
3. Zasady budżetowe	89
4. Klasyfikacja budżetowa	92
5. Formy organizacyjne sektora budżetowego jednostek samorządu terytorialnego....	94
7. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	101
8. Kontrola wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego.....	103
9. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	104
ROZDZIAŁ VII. GOSPODAROWANIE MIENIEM SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	109
1. Mienie jednostek samorządu terytorialnego.....	109
2. Nabywanie mienia samorządowego	111
3. Zarządzanie i gospodarowanie mieniem samorządowym	117
4. Działalność gospodarcza samorządu terytorialnego.....	119
5. Formy organizacyjno-prawne realizacji zadań samorządu terytorialnego	120
6. Partnerstwo publiczno- prawne z udziałem jednostek samorządu terytorialnego ..	122

ROZDZIAŁ VIII. NADZÓR NAD SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM	126
1. Pojęcie i rodzaje nadzoru	126
2. Przedmiot nadzoru.....	127
3. Zakres podmiotowy nadzoru	128
4. Organy nadzoru	129
5. Kryterium nadzoru i środki nadzorcze	131
6. Rozstrzygnięcia nadzorcze	132
6.1. Czynności poprzedzające wszczęcie postępowania nadzorczego	132
6.2. Wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego	134
6.3. Zakończenie postępowania nadzorczego	135
6.4. Specyfika postępowania nadzorczego przed regionalną izbą obrachunkową	137
7. Nadzór wobec organów.....	137
ROZDZIAŁ IX. SĄDOWA KONTROLA DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	140
1. Sądownictwo administracyjne.....	140
2. Skarga powszechna	141
3. Skarga na akt nadzoru	143
4. Stwierdzenie przez sąd administracyjny nieważności uchwały (zarządzenia) organu jst. lub orzeczenie o jej niezgodności z prawem	146
ROZDZIAŁ X. USTRÓJ SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ.....	149
1. Niemcy	149
2. Finlandia.....	156
3. Francja.....	159
4. Czechy.....	164
5. Węgry.....	168